

SLOVENSKI NAROD.

Inhaja vsak dan avečer izvzemši nedelje in praznike ter večja po početi prejemar na avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sampon, pišča za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo bres istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petekostope peti-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat.

— Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knaflovih ulicah št. 5. — Upravnosti naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posemne številke po 10 h.

Upravnosti telefon št. 85.

Slovanski dnevi v Petrogradu.

II.

V Petrogradu, 1. jun.

V petek zvečer 29. maja je bil na čast slovanskim gostom banket v dvorani »Konorova«, ki je bila v to svrhu okrašena z zastavami, eksotičnim zelenjem in cvetjem.

Banketa so se udeležili razni ugledni politiki: poslanci gospodarske dume s predsednikom N. H. Homjakovim na čelu, člani gospodarskega sveta, voditelji raznih strank v dumih: P. N. Miljkov, A. J. Gučkov, N. N. Lvov, grof V. A. Bobrinskij, P. V. Dmowski itd.; predsedniki raznih društev, predstavitelji mestne dume in zemstva, zastopniki znanosti in časopisja, predstavniki trgovstva in industrije in razne druge velegledne osebe.

V sredini glavne mize je sedel predsednik »Kluba občestvenih dejatelej« M. V. Krasovskij, na desno od njega dr. Kramar, na levu Ivan Hribar, njemu nasproti predsednik dume N. A. Homjakov z dr. Hlibovcem.

Prva napitnica je veljala carju Nikolaju. Godba je zasvirala rusko himno in zagrmeli so navdušeni uraklji. Nato se je med splošno pozornostjo dvignil knez P. N. Trubetskoi, ki je v kratkem, a prekrasnem govoru napisil avstrijskemu cesarju Franu Josipu. Med zvoki avstrijske himne je vstala vsa družba in klicala avstrijskemu vladarju »ura«. Predsednik gosudarstvene dume N. A. Homjakov je pil »na zdravje predragih slovanskih gosstov«, kar je bilo sprejeti z viharnim ploskanjem. Mestni podžupan Demkin je takisto v izbranih besedah nazdravil slovanski poslanci, ki so započeli veliko delo slovanskega edinstva. Predsednik M. V. Krasovskij je med viharnim pritrjevanjem napisil Slovanom vobče, slovanski vzajemnosti posebe. Nato se je med splošno pozornostjo dvignil dr. Kramar.

»Takega sprejema nismo pričakovali,« je naglašal dr. Kramar, »presrečno se Vam zanj zahvaljujem. Zahvaljujem se vsem, ki so nam predeti ta sijajni in presreni sprejem. Zanimali se morda boste za čuvstva, s katerimi se vračamo od tod. Prišpeli smo semkaj z bojaznjijo razočaranja. Toda vsak dan, vsaka ura, vsaka minuta je povečevala naš optimizem. A sedaj smo tako srečni, da nam nedostaje besed, da bi to povedali. Dosegli smo več, kakor smo se nade-

jali. Temelj za svoje delo smo našli v tistem momentu, ko je bil z voljo Vašega vladarja ruski narod poklican k novemu življenju. (Viharno ploskanje). Ruski narod je prišel do prepričanja, da ne dobi nikjer tako iskrene podpore in pomoči, kakor pri bratih po krvi. In tega velikega dne se je rodila nova ideja slovanskega edinstva. To je historičen dogodek, ki znači mir, svobodno bratstvo narodov. Treba nam je stopati po potu, ki ga nam narekuje ljubav in nравstveni in kulturni napredek. To, kar smo mi storili, je prvi korak. Glavni uspeh je, da so se Slovani jeli zavestiti, da so Slovani. To, kar se je zdele nedosežno, se je pokazalo kot boljše, kakor smo sploh mogli pričakovati. V imenu vsega slovanstva največja Vam hvala. Dal bog, da bi končno prenehali razpori, ki oslabljajo nas, a krepe naše sovražnike; dal bog, da bi stopili v svetlo bodočnost, ko bo vsaka slovenska narodnost svobodna v svojem nacionalnem razvoju; dal bog, da bi se vsi stopili v eno ter z enim sreem nosili vse radosti in nadloge. Mi smo prepričani in se nadejam, da bodo našo združitev radostno pozdravili vsi, ki pričakujejo kraljestva miru, pravičnosti, bratstva in enakosti. In ce se to edinstvo izvrši, bo slovanstvo dika in kras civilizacije.«

Kramářev govor je bil sprejet z največjim navdušenjem, dvorana se je tresla gromkih uraklicev. Poslanec gosudarstvene dume S. J. Šidlovskej je nazdravil gosstom kot iniciatorjem edinstva vseh Slovanov brez razlike njihove pripadnosti k tej ali oni državi.

Nato je govoril, viharno pozdravljen, poslanec Hribar. Med drugim je v svojem govoru poudarjal, da slovenski delegati iz Avstrije niso prišli na Rusko prosiči pomoči in podpore in da jim nihče nemore štetiti v zlo, da so se obrnili na mogočni slovenski narod, zlasti sedaj, ko so si Rusi in Poljaki podali drug drugemu prijateljsko roko v pomirjenju. Govornik je končal: »Sedaj je vsemu svetu očito, da stopa ruski narod dosledno naprej po naravni poti nasproti slovenski ideji. Napočil je dan slovenski, začarela je nova zarja, izza obzorja se kaže solnce slovenske svobode in na ta svetli dan dvigam jaz svojo čašo.«

Vsi udeleženci banketa so vstali in navdušeno ploskali govorniku. Izdajatelj dnevnika »Rjeć« M. I. Lukov je slikal spremembu v Rusiji, odkar je dobila ustavo. Nato je govornik razpravljal o zgodovini slovanofilstva in črtal ravnodušje ruskega naroda k slovenski ideji. »In v momentu tega ravnodušja so

naši gosti široko očitali vrata bodočega, bogatega, zdravega, radošnega in svobodnega slovanstva. V tem je velika zasluga naših gostov. Prisli so k nam kot blagovestniki velikih idej, za katere smo pripravljeni vsi, da se borimo; donesli so k nam staro geslo o svobodi, enakosti in bratstvu, omi so nastopili kot mitraljisti dveh narodnosti v imenu čuvstva in ideje narodne ravnopravnosti.« Miljkov je napisil dragim gosstom »kot blagovestnikom novega slovanstva.«

Poslanec dr. N. Hlibovci je v svojem govoru naglašal, da so slovenski delegati prišli v Petrograd, da prično mimo delo. Slovani ne poznajo sovražnikov, poznačajo samo brate in rojake, sosedne in znance. Slovani hočejo posvetiti svoje delo človeštvu. Slovenskim delegatom bo težko se ločiti od Rusije. Odsli bodo domov ter oznanjali, da so vsi Slovani otroci ene matere in da se bodo vsi borili za svojo narodnost, za svoj materni jezik. Dr. Hlibovci je dvignil svojo čašo in nazdravil »matuški« Rusiji, velikemu narodu ruskemu.

Nato se je prijavil za besedo predsednik »Kola poljskega« v gosudarstveni dumi poslanec Dmowski. Nastala je tišina v dvorani in vse je z največjo napetostjo in paziljivostjo pričakovalo izjave poljskega poslanca.

Najprvo je govoril o kulturni borbi. Slovenska pleme stoje v gospodarskem razvitu za drugimi narodi. Govore, da za to, ker smo mladi. Mogoče! Toda niti minutu se ne sme zamuditi za veliko naloga, ki potrebuje ogromnega truda in energije, da zmagamo v kulturni borbi. Govore, da smo leni in razprtji. Bodočnost pokaže, če je to res, no, da smo leni, to je neresica. Veliki češki narod, ki ga občuduje ves civilizovani svet, je dokazal to. Glavna naloga slovanstva je vzajemno delo. V tem je pred vsemi ideja slovenskega edinstva. Govornik je napisil bodočnosti slovanstva in češkemu narodu.

Poslanec gosudarstvene dume N. N. Lvov je tostiral na Poljake in Čehe.

Veliko zanimanje in izredno navdušenje je vzbudil govor grofa V. A. Bobrinskog, ki je govoril prbilno tako-le:

»Ko smo se pred dvema dnevoma prvič sestali, da se posvetujemo z dragimi nam slovenskimi gosstimi, se je eden izmed prisotnih obrnil name z vprašanjem, če se že dolgo zanimam za slovensko stvar. Nisem vedel, kaj bi mu odgovoril in vsedel sem se bliže k vratom, da bi pri prvi prilikti ušel iz dvorane. Poslušal sem govorove pol ure in v tem času bi svo-

se mu ni zdelo vredno z govorjenjem uglasati pot svoji nameri. Pa dobro je storil, da je svoj prihod takoj motiviral, kajti spodnja Brdnica ni vedela o snubljenju nič; mož jej ni bil ničesar omenil. To bi bilo pri takih ljudeh, ki mislijo, nesamostojno delo.

Mučen je nastal odmor, a zbrala se je soseda in rekla: »Saj še veš, da si me odslovil, ko sem kot dekla vodila pri tebi gospodinjstvo šest let vestno in pošteno in da si me zapustil? Povrnila mu bom, sem se zarekla tam doli pri križu, ko sem moral s svojim svečnjem v gluho noč, toče pod križem materi Božji svojo nadlogo. Zdaj je tu trenutek, ki sem vedela, da pride. Bog mi je priča, da raje vidim svojo Julko še danes na mrtvaškem odru kot pa jutri pri vas za gospodinjo!« Zalopila je vrata in zapustila sobo kakor brnkalicu.

Prišedši domu, je zgornji Brdnik — užaljeni svat — rekel na kratko svoji ženi: »Ti z Julko ni nič, kaj bo s fantom?«

Ponos se je polastil sedaj tudi kmetice, ki že itak sosedete ni mogla videti; tako ponikanje in od one strani! Ne srčna bol njihovega sina, ki ima priti kot grozovita pošast — ba! kaj še — ne, zavest poraza, to. Pora-

jenju vprašatelju že lahko povedal, da sem se jel za slovansko vprašanje zanimati od tistega časa, ko sem postal človek, človek pa sem postal pred poltretjem letom. (Ploskanje.) V času, ko je nam gospodar in vladar daroval državljanske pravice in narodno predstaviteljstvo, smo postali Rusi in Slovani. V Rusiji ni sedaj slovanofili, tu so sedaj samo Slovani. Kakor diven sen so prošli ti dnevi z dragimi gosti.

Pojutrišnjem se poslovimo od njih. Sporočimo Vam to-le: Vračate se na zapad, a ob potu ob bregovih Visle izročite naš gorak pozdrav dragim bratom Poljakom! (Viharno, več minut trajajoče ploskanje.) Vrnivši se na zapad, oznanjujte, da je na vztoku že napočila zora in da »skoro vzejdet solnce krasnej.«

Prekrasnemu govoru grofa Bobrinskog se je vse divilo in govorniku so z vseh strani čestitali.

Na to je govoril bivši trgovinski minister, sedanj izdajatelj in urednik »Slova«, M. M. Fjedorov, ki se je v svojih izvajanjih pred vsem spominjal slovenskega časopisa. Svoj govor je končal tako-le: »Povejte našim bratom po krvi in tovaršem po peresu češkemu, slovenskemu in maloruskemu žurnalista, da stoji rusko časopisje neomajno na strazi slovanstva in izpoljuje svojo dolžnost do konca.«

Misljam, da se ne motim, ako nagnasam, da se mojim mislim in mojim čuvstvom pridružuje tudi poljsko časopisje.

To časopisje bo neutrudno vodilo borbo z umna svetlim mečem za slovansko idejo. Povejte našim slovenskim tovarišem, če je to res, no, da smo leni, to je neresica. Veliki češki narod, ki ga občuduje ves civilizovani svet, je dokazal to. Glavna naloga slovanstva je vzajemno delo. V tem je pred vsemi ideja slovenskega edinstva. Govornik je napisil bodočnosti slovanstva in češkemu narodu.

Na to je dr. Kramář nazdravil navzočemu predsedniku gosudarstvene dume N. A. Homjakovu, ki je v svojem odgovoru poudarjal, da se je Slovanom treba odreči »duhu uničujočih dvomov« in se vdati duhu bodočnosti in jeklene odločnosti.

Govorilo je še mnogo govornikov, ki so se vsi navduševali za slovensko vzajemnost in za slovensko idejo.

Koncem banketa sta še govorila P. N. Miljkov bolgarsko, poslanec Ivan Hribar pa slovensko. Hribarjev slovenski govor je vzbudil velikansko zanimanje. Mnogo udeležencev je to pot prvič slišalo govoriti slovenski. Rusi se niso mogli načuditi

blagoglasnosti slovenskega jezika in njegovi izredni podobnosti ruščini.

Državni zbor.

Dunaj, 4. junija. Vkljub slabemu obisku se je vendar današnja seja razvila dvakrat zelo burno. Prvi vihar je nastal pri interpelaciji poslanca Romanačuka, ki je pričeval, kako je orožnik brez pravega povoda ustrelil nekega maloruskega kmeta v Galiciji. Maloruski poslanec so upili: »To so zverine! To so morile!« Takoj nato je nastal zopet vihar, ker je poslanec Sommer (socialni demokrat) zahteval, naj se odstranijo oroznički izpred parlamenta, ki so bili pozvani zaradi diaških demonstracij. Krščanski socialisti so hrupno ugovarjali, in šele polagoma je nastal mir, da se je mogla nadaljevati proračunska debata. Toda tudi pri tej debati se je govorilo mnogo manj o državnem proračunu kakor pa o Wahrundovi aferi in diaškem štraku. Sedaj je tudi klerikalcev strah, kam je privedeni hujševi huskanje. Zato se je minister dr. Gessmann zavzel pri svoji stranki z vso vmeno za to, naj se klerikalci izognijo vsakemu nadaljnemu konfliktu, da se položaj še bolj ne poostri. Izdala se je parola, da se tudi svobodomiselni govoriki ne smejo motiti. In tako se je zgodilo, da je mogel poslanec dr. Marsayk nemoteno govoriti poltretjo uro ter so ga tudi klerikalni poslanci z zanimaljem poslušali brez ugovora. Govornik je najprej obžaloval, da vlada ni govorila o Wahrundovi aferi. Dokazoval je nadalje, da se pri sedanji vsečiliščnih aferah ne gre za Wahrundovo, temu za nepremostljivo nasprotstvo med ortodoksnim vero in moderno znanostjo, za zgodovinski boj, ki ga tudi v Avstriji ne bo mogeče zadrževati, namreč boj za lotevite cerkve od države. Ta bo takoj klerikalcev socialistov le pospešuje. Govornik je kritiziral postopanje posameznih strank napram temu vprašanju ter izjavil, da mora vsak svobodomislenec biti s svojimi simpatijami na strani svobodnega raziskovanja in naprednega diaška. Tudi ostali govorniki vseh strank so se bavili največ le z dogodki na vsečiliščih. — Pozno zvečer je začel govoriti poslanec dr. Bicanin, ki je govoril tri ure in hrvaškem državnem pravu in o zahtevah Jugoslovanov.

Jutri bo zopet sejta.

Iz parlamentarnih odsekov.

Dunaj, 4. junija. Današnji dan je bil skrajno kritičen. Nemški svobodomisleni, kakor tudi klerikalci, so uvildeli, da so grdo zavozili.

Na torek po binkoštih je stal na vse zdaj že ob zori pred sosedovimi vrati rjavec vprezen v voziček. Za sedežem je bila nabasana temna skrinja in prikazala se je Brdnica z Julko v celem sijaju, dočim je še hlapce oblačil novi jopič. Blažena je bila Julka, da se je mati spomnila obljube, obiskati brata. Složno je šlo niz dolu. Čez eno uro je pravil pastir onemu z gornjega sela, da se je peljala gospodinja danes za rana na železnicu, obiskat brata, ki ima pri Celovcu mlin na sedem tečajev. Mlinar bo sinu predal mlin in mladi bo vzel Julko.«

Pri zajtrku je že vsa služinčad vedela za zadevo, katero gospodinja nalašč ni zamolčala. Njen mož je pa šel v vas po opravkih, da se gornji Brdnik ni mogel z nikomer sporeči. Mučila je vse mora in to tembolj, ker se je Jakec takemu govorjenju smerjal; saj je še pred dvema dnevoma v Varicah dekle objemal in ona mu je prisegla zvestob.

Pa zgodilo se je drugače. Čez teden dni je prišla mati Brdnica sama domu in še ono uro je poslala Jakecemu pismo od Julke: »Ljubljana Jakec! Ne žaluj po meni, ker mi gre dobro v tem lepem kraju. Celovec je lepo mesto in jaz sem čisto poleg Tu-

LISTEK.

Spomin pod lesnikom.

Spisal Cene z Vrha.

(Konec.)

Končno se je vzbudila modroooka spavačica in prvo je bilo, da je neno oko zapazilo duheteči pozdrav rosnega jutra, ko je otvarjala oči. Brzo je opasala svoje kratko, zgubano kriko, obvezala črnovilenko ruto ter

Nemški nacionalci so namreč s svojim paktiranjem izgubili vso zaslomo pri volileih, kar sta pokazali predvsem nezaupnici visokošolskega odseka in nemškega ljudskega društva in Inomostu. Posebno so se tega prestrašili tirolski poslanci, in načelnik zveze nemških strank dr. Sylvester je podal demisijo. Po dolgih konferencah z ministrskim predsednikom je dr. Sylvester sicer umaknil svojo demisijo, a to je le za kratko dobo. Ako vlada v Wahrnundovi aferi ne ugodi zahtevam naprednjakov, izbruhne takoj v nemškem tabornu kriza znova ter odstopi za dr. Sylvesterom tudi načelnik nemškonacionalne zveze dr. Chiar i, a z njima pade tudi minister Marchet, aki ne celokupno ministrstvo. — Krščanski socialisti uvidevajo, da so zakrivilo veliko napako ter spravili ministrstvo po nepotrebem v zelo težaven položaj. Ako pade minister Marchet, padejo tudi klerikalni ministri. Zato pa bili ostali krščanski socialisti za vsakršno spravo, ako bi ne bili tirolski krščanski socialisti tako trmasti. Zadnji namreč ne odnehajo od svoje zahteve, da profesor Wahrnund sploh ne sme nikoli več predavati v Inomostu. Ako vlada temu ne ugodi, odstopiti morata oba krščansko - socialna ministra.

Ban Rauch — padel.

Budimpešta, 4. junija. V merodajnih ogrskih krogih so bili že davno prepričani o potrebi, da dobri Hrvatska novega bana. Nezdrljive razmere na Hrvatskem bi lahko postale celo neverne za ogrsko politiko. Odločilni ogrski politiki hočejo čimpreje skleniti mir s Hrvatsko. Rauhovemu banovanju so šteti dnevi, najsi se uradno še vedno zatrjuje, da je njegova pozicija neomajana.

Dunaj, 4. junija. Usoda bana Raucha je zapečatena, dasi ga bo ogrska vlada iz taktičnih razlogov morda še držala do jeseni.

Deželnozborske volitve na Pruskom.

Berolin, 4. junija. Po dosežnih izidih volitev volilnih mož se sme z gotovostjo računati, da bodo izvoljeni: 109 konservativcev, 52 svobodnih konservativev, 52 narodnih liberalcev, 19 pristašev svobodomilne ljudske stranke, 7 pristašev svobodomilne združitve, 87 pristašev centra, 12 Poljakov in 7 socijalnih demokratov. Socialni demokratje so sijajno zmagali v štirih berolinskih okrajih, ker je prebivalstvo hotelo s tem protestirati proti nastopanju vlade. Poljaki so izgubili mandat v Gneznu, zato pa so si priborili dva nova manda v Ples-Rybniku in Opelu. Večino bodo v novem parlamentu imeli zopet klerikale.

Papež Lev XIII. modernist.
Rim, 4. junija. Francoski jezuit Barbier je izdal knjigo pod naslovom »Napredek francoskega liberalizma in Francija«. Knjiga dolži pokojnega papeža Leva XIII., da je neposredni provzročitelj in razširjevalec liberalizma in katoliškega modernizma v cerkvenih naukah. Dasi so se baje v Vatikanu strinjali že vnaprej z Barbierovimi nazori, vendor je bil papež/Pij X. primoran, dati knjigo na indeks, ker vendor ni mogel odobravati, da bi se nezmotljivega papeža proglašalo za — krievorce.

Cez hrib in dol na Trubarjev rojstni dom.

(Konec.)

Najvišji vrh za Golim je Mokrec (1056 m), katerega strme južne

je mnogo ljudi in vojakov in več cerkev. Moj bratanec bo prevzel sedaj mlin; on me povsod seboj vzame in mi je že zlato sreča kupil. Mlin je velikanski in hiša lepa, bolj kot na Brdih, kjer človek nič lepega ne vidi. O, ko bi ti bil tu mlinar in ne tam kmet, prav nič bi si ne pomislila. Mati bi radi, da bi tega vzel, pa jaz sem teži oblubila. Ko bom domu prišla, ti kaj prinesem; pa tako kmalu še ne bo to. Te pozdravlja tvoja Julka.«

»Dosti imam,« je vzdihnil proti materi oni večer in dejal pismo od sebe.

In res, dosti je bilo, že čez štiri mesece so imeli v Celovcu gostijo. Spodnji Brdniki so kmalu potem šli za hčerjo, predvsi posestvo sorodninkom. Niso mogli dalje v sosedstvu biti spodnji in zgornji. Jakec je povlešal glavo in za eno leto so ga komaj poznali.

Na lesnikovem deblu pred oknom nezveste neveste je deščica, na njem sedemkrat preboden sreč Marijino in tile verzi:

Pod lesnikom sem stal mnoge noči,
Pogosto je megla rosila;
Me rada imela domača je hči,
A mati jej ni dovolila.

Jakob Brdnikov.

stene deloma tvorijo Iški Vintgar. Med Mokrejem in Golim je gorsko jezerce, ki so ga uporabili za električno razsvetljavo v bližini stojec tevarne — parne žage na Vodicah. Tačko nad njo na strmem robu je Kurešek (831 m). Razgled z njega je izredno krasen. Za njim je gorsko selo Zapotok, ki se ponaša z izborno, baje zdravilno vodo.

In druga pot?

Ta pot vodi od Škofljice čez vas Klanec, Gubnječe do vrha vasi Pijave gorice. Tu preseka ob starji poti mnogo ovinkov nove ceste. Takoj na prvem ovinku se je treba ozreti nazaj. Razgled po Gorenjski, Notranjski in Ljubljani, je očarjujoč. Tako nekako v smeri nad Želimljem gori ob levi četr ure od ceste stran se dviga 566 m visoki vrh Gradišča; jaka razgledna točka, ki hrani zgodovinsko znamenita grobišča, pod vrhom pa stoji vas istega imena. Skoda, da ta partija ni markirana. Pot bi se dala izpeljati od vrha Pijave gorice po vrhuh na Gradišče, od tod čez Vrh in Sv. Peter (578 m) ob Dolgi strani naravnost na Sv. Ahac (750 m). Tu gori stoji stara znamenita cerkev, s posebej stojecim zvonikom in krasnim obsežnim razgledom. To bi bila hyalenejsa tura, nego po prašni cesti. Tako pa gremo po cesti naprej in naprej, dokler se ustavimo pri pošti vrh Turjaka. Vrli narodnjak in goštilničar gospod Žužek nas bo postregel, kar je v njegovi moči. Pokazal nam bo tudi ponosni vrh Sv. Ahaca, povedal nam bo tudi povest o tistem turškem znamenju na stopnicah pred cerkvijo; morda bo celo mogoče videti tudi stari mašni plašč, ki ga je baje nosil še Trubar. Tu se vidijo razvaline starega gradu Turjačanov, zadaj za sedanjim gradom na strmi pečini. Pod »Starim Apnom«, pol ure od Turjaka, je jama, v katero so baje svoje dni vrgli Trubarja, po drugih poročilih pa Jurja Kobilu. In potem Turjak sam na sebi! Eden zgodovinsko najznamenitejših krajev na Kranjskem, po svoji naravni lepoti, najdivnejši kraj na Dolenjskem Krausu. In vendor tako malo poznan! Nato vodi pot po lepi cesti v senčenatem gozdu na Rašico. Kdor količkaj dobro koraka, je v pol ure tam. Ko se cesta spusti nizdoli iz gozda, srečavamo posebno ob levi polnopoma drug svet — kraski značaj, kamor pogleda človek. Par korakov s ceste pa ste v kotlinah med požiralniki kraških vod. Tu in dalje više gori proti Laporjem je takozvani »Raški kraj«, domačini ga nazivajo kratko le »V kraj«. Na desno blizu vasi so kotline Stajnice s stucencem. Nad Stajnico se zavije nova cesta za gričem, stara pa vodi naravnost in precej strmo na vrh vasi. Na prvi hiši na levo vidiš tabla, ki nam pove, da smo srečno dospeli na Rašico. Druga stajnska tabla je v sredi vasi z napisom Rašica. Dasi smo na vrhu griča (478 m), vendor se dozdeva v primejni s sosednjimi vrhovi, da stojimo dol na paroku velike kotline. In čim dalje gremo v vas, tembolj se tla znižujejo. Tam dol kjer teče potok Rašica, so tla najnižja; od tam naprej proti Velikim Laščam pa se tla zoper izdatno dvigujejo. Tako je razumeti, da pod vasjo tekoča Rašica ob povodnji izstopa tudi više gori za vasjo v »Raškem krajcu«. V vasi smo, a kje je Trubarjev rojstni dom? Vsak otrok vam ga bo pokopal: onale druga hiša št. 8 na desno ob cesti, pri Šimnu se pravi po dom. Priprosta kmečka hiša. Na nji najbrže ni niti kamna več od one zgradbe, kjer je zaledal Primož Trubar luč sveta. Sedanja stavba je zgrajena v dveh različnih dobeh. Pred kakimi 150 leti je bil prapraged sedaj živečega 87letnega, sedanjega posestnika Janeza Viranta, postavil na razvalinah prejšnjega stavbiča leseno kočo. Leta 1871. so polovico te koče prenovili, tako da je zdaj polovica zidana. Naša dolžnost kot vodnika, bi bila s tem v glavnem delu rešena. Preostanek nam le še par kratkih podatkov. Rašica šteje danes okrog 45 hiš in spada v faro Velike Lašče (preje pa v Skocjan). Za okreplil poskrbi gostilničar Fran Dolšak, in če treba tudi Fran Gerbec. Istotam se dobi tudi voz za povratek na postajo Dobrepolje, oziroma Velike Lašče. V oklici Rašice je tudi več jam, doslej še malo preiskanih. Za povratak iz Rašice ali na Velike Lašče ali čez Ponikve na postajo Dobrepolje se rabi tričetrt ure. V Ponikvi si je treba ogledati ponicanje in padec Rašice ter zraven stojec znameniti Adamičev mlin na korce. Takih mlínov je malo na Kranjskem.

Fr. P.—

da je sevo deželni odbor prošlo obil. Zakaj! Zato ker so jo vložili liberalci in socialni demokrati in ne prisnosti S. L. S. Tako je sedaj praksa v deželni odboru in to očitno priznava. Koliko hrupa so vzdignili klerikalci v zbornici pred sedmimi leti radi liberalcem groš, klerikalcem knof!, celo sejo so napolnili z debato o tem in jo končno razobil. Sedaj pa je to drugega. Kar so preje klerikalci le očitali liberalcem, to sedaj sami v resnici izvršujejo. Pričakujem naj, da bode idrijski zadeva v zbornici temeljito pojasnjena. Ako misli klerikalni deželni odbor šikanirati in napravljati občutne škode naprednim občinam, tedaj naj ve, da se bodo napredni poslanci v zbornici temu z vso odločnostjo upri!

— **Slovenčeva** znanost. V torem je priobčil »Slovenec« notico, da je Moric Haus, pristav v moški kaznilični v Kamniku, imenovan za nadzornika ženske kaznilične v Begunjah. Ko bi pri »Slovencu« ne bili takci zabiteži, bi morali vedeti, da v Kamniku ni nobene moške kazniličice kakor sploh nobene kazniličice ne. Moric Haus je bil pristav v Steinu na Nižjeavstrijskem, katero ime se je uprav zadnji čas pogosto imenovalo, ker je tam zaprt oni Koren, ki je vlosil pri Jebračinu. Tolika vednost je seveda za »Slov.« redakteurje prevelika!

Naraščaj ljubljanskih turnarjev je imel v nedeljo izlet skozi Polhogradec k Sv. Katarini in potem do Medvod, od kjer se je odpeljal z vlakom v Ljubljano nazaj. Pobiči so bili seveda okrašeni s hrastovim listjem in modrižem, hajlaji in pili izzivalne vsenemške pesmi. Menili smo, da bo Škofovo glasilo, »Slovenec«, ki oblača v vsak sokolski izlet, vsaj konštatiralo, kaj so vse počeli nemški turnarčki po slovenski zemlji. A »Slovenec« za take reči nima prostora. Ko so zadnjič napravili ljubljanski Sokoli pešizlet v Škofjo Loko, zagrozil se je Škofov list, da bo, če še kdaj pridejo Sokoli na deželo, nahujskal fanatične kmete nanje, da jih bodo pubili — dasi Sokoli niso nikomur nič žalega storili in dasi so slovenski sinovi. Če pa nemški pritepenci, katerih starši zasedajo mesta, ki bi prisojala Slovencem, hajlajo po slovenski zemlji, takrat je »Slovenec« vse prav! Ali je nemško-klerikalno zvezo blagoslovil že Škof Jeglič sam?

Slovenska orožna tovarna in naročni Slovani. V Borovljah na Koroškem je slovenska renomirana tovarna orožja, češki in poljski naročniki pa se v veliki večini obračajo z naročili na strupenega konkurenta Wernigove slovenske tovarne Ogrisa. Priznavamo, da iz nepoznanja razmer. Zato opozarjamemo češke in poljske liste na to, da je samo Wernigova tovarna slovenska in slovenske podpore dobro dobro, dočim je Ogrisovo podjetje slovenskemu kapitalu samo v konkurenci. Vendor ne gre, da bi naši bratje Slovani z naročili podpirali naše najzagrizenejshe nasprotnike. Nasprotov pa naj bi Wernigova tovarna pošiljala svoje potovale tudi med Čehe in Poljake.

Tako nas izpostavljajo! Piše se nam iz Celja: Naš opat F. Ogradi ima navado, da nam skoraj slednje leto izprosi od kodakega nemškega pridigarja v Celje Namga izprosi, kajti največ poslušalcev ob tem propovedih je — Slovencem. Pred par leti je znani P. Abel z Dunaja rohnel raz leco v tukšnjini nemški cerkvi ter v vprav sirovim tonom zasmehoval Slovane. A letos je spet en cel teden jezuvit, patet Schmidt, tudi z Dunaja, tu svojo modrost stresal ter poveljeval nemško v krščansko socialstvo, a Slovence pa zbadal, če je le mogel. — **Tako naša »narodna« duhovščina nas Slovence celo v cerkvi izpostavlja našim protinikom v — zasmehovanje!**

Slovenstvo v Mariboru rapidno peša. In to je, kar nas navdaja s strahom. Mladina govorji skoro brez izjeme ne le v mestu samem, temudom tudi v predmestjih in v okolicu, često že celo po vseh izključno le nemško. To je slabo znamenje! Starejši ljudje tudi v mestu govore med seboj slovenski, z mladino pa že kramljajo nemški, kakor da bode vsled tega mladež kaj boljšega. In tako mladina trumoma odpada. To bode janičarsti! Zakaj inteligenco ne hodi med narod, da ga pouči, da bodi Slovenec ponos, biti slovenska krv?! Če bode v Mariboru in v okolicu slovensko še deset let tako omalovaževano, se bode slovensko-nemška meja skor premaknila od Spielfelda dol čez Pohorje in Šidmarka si lahko tiste novice, ki jih sedaj troši za nakupovanje slov. zemlje, prihrani. Žalostna nam majka!

Laška genja v Gorici preti Slovencom radi kolesarske dirke. Na binkoštni pondeljek se ima vrsti v Gorici v »Veledromu« dirka, katero priredita slov. kolesarski društvi iz Gorice in Trsta. To je dalo povod

iridentovcem, da kričijo proti Slovencem ter proglašajo dirko, ki je združena z veselico, h kateri pridejo tudi nekatera druga društva, za demonstracijo, naperjeno proti Lahom v Gorici. Občinski svetovalec dr. Vener je ropotal v goriškem mestnem svetu, govoril o provokaciji ter zahteval, da se ne sme žaliti laški načinosti čut goriškega mesta. Iridentarski list »Corriere« piše v številki za številko proti dirki, je strašno ogorčen ter vpije o nevarnosti za Italijanstvo Gorice. Vse to je napotilo vlado, da je poslušala civilenje Lahov ter je hotela omejitvi slavnost v »Veledromu« na golo dirko; nitene slov. zastave bi se ne smelo videti, nobenega slov. znaka bi se ne smelo biti nikjer. Kakor čujemo, se je potem vendar premislila, tako nastopiti proti Slovencem, ker bi imelo to strašno slabe posledice za Lahe! Toda še vedno ni gotovo, kaj se zgodi: ali se voda voda kriku goriških iridentovcev ali krene na edino pametno pot, da zabrani napade in demonstracije od laške strani: Slovenci ne bodo nikogar izzivali, ali tudi izzivani nečoče biti. Izvajanje se, goji dandanašnji v Gorici le umetno. Prebivalstvo se je streznilo ter na prav nič sovražno Slovencem, izvezni nekaj hujšačev v gospodskih suknji, ki imajo na vrviči nekaj nezrele mladine; da se dobi tudi fakinaž za kavale v takem mestu, je umevno samo po sebi, le plačati je treba dobro. — Kam ima kreniti politična oblast, razvidi lahko iz slučaja v letu 1904. Takrat je razvila v »Veledromu« svojo zastavo goriški Sokol. Tudi takrat so ropotali po mestnem svetu in »Corrieru« ter zahtevali, da se prepove slavnost. Politična oblast pa se ni vdala, marveč je slavnost dopustila. V »Veledromu« so plapole slov. zastave, slavnost se je vršila čisto lepo mirno, brez napadov od kakšne strani. Hujšači so ostali osramočeni. Tu ima izgled, kako naj se ravna politična oblast. Če krene sedaj na druga pota, potem bodo sodile barabe, da smejo napasti Slovence. Za posledice bi bila odgovorna vlada, kajti ni treba misliti, da bi dajali Slovenci, udarjeni v levo lice, še desno Lahom v udarec. — Leta 1897. so izvedli na sramotjenje in napade od strani Lahov goriški Slovenci bojkot naravnost imenitno, tako da goriški Lahi še dandanašnji s trepetom misljijo nazaj. Danes so Slovenci v položaju še vse hujše udariti Lahe. Naj se le napravi kaka lopovščina proti Slovencem — tisti, ki bodo občutno zatedti in tepeni, ne bodo Slovenci!

Med slovenskimi koloni v Zadnemih Brdih se je začelo živahnogibanje. Stanje njihovo je neznosno. Največ trpijo koloni pobočne grofice Bagner. V Fojini imajo stanovanja taka, da bi bila preslabša še za žival. V kratkem skličejo javen shod na Križado pod Nebem.

V kavarni »Balkan« v Trstu vladajo kaj čudne razmere. Kavarniški najemnik Kögl gostom niti ne dopušča, da bi med seboj nabirali za Ciril in Metodovo družbo v nabiralki, ki je v kavarni. Ne vemo, kako naj bi oznaili takšno postopanje moža, ki vodi kavarno, ki velja za slovensko narodno. Takega preobjektneža treba postaviti pred prag. Prihajajo nam pritožbe, da tudi v restavracijskih prostorih ni dosti boljše. Prijatelji tržaški Slovenci, kako pa gospodarite v lastni hiši?! Kje je Vaša narodna zavest! Ali res treba podrezati še globlje?

Cvet štajerskih Nemcev. V Gradcu so slavili te dni spomladansko jubilejno slavnost. Najprivlačnejša točka je bil goriščastajski ples v posebji za ta namen postavljeni planinski hiši. In kdo sta predstavljala na tem plesu »urgemütliche« goriščastajski kmete? Moža se pisanca Čupik in Mlek u.

Iz šolske službe. Zaradi bolezni je dobil dopust do konca šolskega leta učitelj in vodja šole v Zagradcu g. Anton Vode in pride na njegovo mesto definitivna učiteljica gdč. Marija Jagodic iz Žumberka. Na mesto umrlega učitelja g. Franca Auserja v Bohinjski Beli je imerovana za suplentino izprašana učiteljica gdč. Josipa Arha.

Odbor za prireditve veselice na Gradu ima jutri v soboto 6. t. m. ob polu 11. dopoldne sejo v mestni posvetovalnici na magistratu. Vabljeni se prosijo, da se seje zanesljivo udeležijo!

Skupna seja glavnega odbora in vseh odsekov za razvoj zastave pevskega društva »Ljubljanski Zvon« bo dan

